

Müşkülpesent Yengeçlere Orman Çiçeklerinden Bir Yemek

Brezilyalı biyologlar dünyanın ilk çiçek yiyen yengecini bulduklarını düşünüyorlar. Orta ve Güney Amerika'da yaşayan *Metasesarma rubripes*, süs bitkisi olarak da evlerimizi süsleyen ve bromeliad diye bilinen bitkinin çiçeklerinin anterleri ve çiçektozları ile besleniyor.

Şimdiye kadar araştırmacılar *M. rubripes*'in orman tabanında bulunan bitkilerle beslendiğini düşünüyordu. Fakat São Paulo'daki Campinas Eyalet Üniversitesi'nden Erich Fisher, Andrea Araujo ve Luiz Duarte, bu yengecin devamlı bromeliadların etrafında bulduklarını gözledi.

Derinlemesine bakıldığında, bu durum pek de şaşırtıcı değil, çünkü *M. rubripes*, sürekli bromeliadlar içinde yaşayan *Grapsidae* ailesine dahil. Genellikle, bu ailenin üyeleri, bitkinin bulunduğu su göletlerinde ıslak kalabilmek ve avcılardan korunabilmek için saklanıyorlar. Aynı zamanda bu su göletlerinde bulunan diğer hayvanlarla da besleniyorlar. Ancak daha yakın bir gözlem yaparak araştırmacılar *M. rubripes*'in bromeliad'ın çiçeklerini yediğini saptamış.

Her bromeliad üzerine sadece bir yengeç düşüyor ve her yengeç diğer çiçeğe geçmeden önce yaklaşık 40 dakika bu çiçekle uğraşiyor. Gün sona erdiğinde kendi oyuklarına gizleniyorlar.

Araştırmacılar, yengeçlerin 15 tür arasında yoğun çiçekli bromeliadları seçtiklerini ve bunlara ulaşmak için 4 metre tırmanabildiklerini saptamış.

Kimse yengeçlerin nasıl böyle lezzetli bir diyet seçerek evrimleştiğini bilmiyor. Araştırmacıların inancına göre, ipucu, habitatin çetin koşullara sahip olmasında gizli. Bromeliad çiçeği de bu habitatta yengeçlere az bulunan azotça zengin besinlerle birlikte diğer gerekli besinleri de sağlıyor.

Bromeliad bitkisinin bu durumdan yararlanıp yararlanmadığı da henüz bilinmiyor. Araştırmacılar, yengeçlerin bromeliad bitkisinin tozlaşmasına yardımcı olup olmadığı üzerinde duruyorlar.

Özgür Ergin

<http://www.newscientist.com/paithisweek/scitech/50299.htm>

Yükselen Notlar

Amerika Birleşik Devletleri'ndeki üniversitelerde öğrenci ortalamalarındaki baş döndürücü yükseliş yetkilileri telaşlandırmaya başladı. Başarı düzeyi dışındaki etmenlerin yol açtığı bu durum, ölçme ve değerlendirme sisteminin geçerliliğini sarsıyor. İki yıl önce Stanford Üniversitesi, daha önceleri terk edilmiş olan F notunu geri getirmek zorunda kalmış. Bu, tüm notların %93'ünün A ve B oluşturmaya başlayınca geçici bir çıkış yolu olarak görülmüş. Bu yolla, not dağılımının biraz daha çeşitlenmesi, yüksek lisans veya iş için öğrenci seçiminin kolaylaşması hedefleniyor. Söz gelimi, öğrencilerin %80'inin şeref

listesinde olduğu Harvard'da hangi öğrencinin gerçekten üstün başarılı olduğunu saptamak güç. Çoğu okulda C eskiden başarılı bir not sayılırken, şimdi B'de kalanların morali bozuluyormuş. Not ortalamalarının yükselişi öğrencileri ve ailelerini memnun ediyor.

Kimi üniversitelerde bir haftalık eğitime 1000 dolar veren aileler, çocuklarının gurur verici karnelerle geri dönmelerinden memnun kalıyorlar. Zaten, grafiklere bakıldığında, zaman içinde öğrenci not ortalamalarındaki yükselişin, harç ücretlerindeki yükselişe koşut olduğu gözlemlenebiliyor. Amerikan eğitim sistemi ve ölçme-değerlendirme kriterleri bu bunalımı kolay kolay atlatamayacağı benziyor.

Özgür Kurtuluş

Newsweek, 10 Mart 1997

Gözlerde Esecek Moda Rüzgârı

Kontakt lens teknolojisinde yaşanan son gelişmeler sonucu, artık bir göz modasından söz etmek mümkün. Özel yapım lensler sayesinde, kullanıcının zevkine göre, yılan gözü desenli, herhangi bir ülkenin bayrağı, ya da ustaca işlenmiş desenlerle süslenmiş lensler moda sektöründe yeni bir akım başlatacak gibi görünüyor. İngiliz sanatçı Steve Lenox, elde hazırladığı lensleriyle bu işle ciddi olarak ilgilenen kişilerden biri olarak değerlendiriliyor. Lenox'a göre, bu uğraşı kısa zamanda yaygınlaşacak ve kullanıcılar desenli lens modasını izlemeye başlayacak.

Gökhan Tök

P.M, Şubat 1997

Eko-Turizm Konferansı

Humphrey Mezunları Derneği, ABD'nin ülkemize sağladığı Humphrey bursu ile ABD'ye giderek, uzmanlık alanları ile ilgili öğrenim, pratik çalışma ve araştırma yapan Türkiye Cumhuriyeti kamu görevlilerince 1995 yılında kurulan uluslararası statüde bir dernek. Dernek, ABD'inde bir kamu kuruluşu olarak hükümete karşı uluslararası eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesinden sorumlu olan IIE (Institutue of International Education) kuruluşu ile birlikte Eko-Turizm konulu konferansı 28-31 Mayıs 1997 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirecek. Konferansa, Türkiye ile birlikte Yunanistan, Malta, Portekiz, Kıbrıs, Bulgaristan gibi Akdeniz ülkeleri ve Suriye, Lübnan, İsrail, Filistin, Ürdün, Irak,

Yemen, Bahreyn, Suudi Arabistan, Mısır, Tunus, Cezayir, Fas gibi Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkeleri temsilcileri katılacak; ayrıca bunlardan başka ülkelerden de katılmak isteyenlere olanaklar sağlanacak.

Bu bölgesel toplantıların ilki Atina'da 1992 yılında gerçekleştirilmiş olup, daha sonraki toplantılar sırasıyla 1995 yılında Kahire'de ve 1996 yılında Budapeşte'de yapılmıştı. Toplantıların konusu organizasyona katılan bölge ülkelerinin ortak konularından seçilmektedir. Örneğin Yunanistan'daki konferansta 'Hava ve Su Kirliliği' konusu irdelenmişti. İstanbul'da düzenlenecek bu konferansta ise, doğal çevreden ona zarar vermeden yararlanmayı amaçlayan, diğer turizm şekilleriyle kıyaslandığında basitliği ve gelişmekte olan ülkeler için ekonomiklik gibi bir özelliği bulunan Eko-Turizm konusu çok yönlü olarak tartışılacak.